

Svar på skriftligt spørgsmål om rörelsefrihet för barn som är placerade på skolhem och säkerställande av ork hos personal som arbetar på skolhem

Till riksdagens talman

I det syfte som anges i 27 § i riksdagens arbetsordning har Ni, Ärade talman, till den minister som saken gäller översänt följande skriftliga spørgsmål SS 138/2020 rd undertecknat av riksdagsledamot Sinuhe Wallinheimo /saml:

Vilka åtgärder ämnar regeringen vidta för att lösa de utmaningar som personalen på statens skolhem lyft fram samt för att skapa en trygg uppväxt-, utvecklings- och arbetsmiljö på statens skolhem både för de barn och ungdomar som placerats där och för skolhemmens personal som hjälper dem?

Som svar på detta spørgsmål anför jag följande:

Statens skolhem tillhandahåller sådan särskild omsorg (erityisen huolenpidon palvelu) som behövs för att barn och unga i de allra svåraste livssituationerna och med de allra svåraste symtomen ska kunna tryggas vård, omsorg och undervisning. Skolhemsplaceringar har inte gjorts med stöd av mentalvårdslagen, men 60 procent av barnen som placerats i statens skolhem har en psykiatrisk diagnos.

Den gällande barnskyddslagen möjliggör begränsning av omhändertagna barn som befinner sig på skolhem för att trygga barnets uppväxt och utveckling. Förutom begränsning av kontakt består begränsningsåtgärderna av omhändertagande av ämnen och föremål, kroppsvisitation och kroppsbesiktning, granskning av egendom och försändelser samt kvarhållande av försändelser, fasthållande, begränsning av rörelsefriheten, isolering och särskild omsorg. Under särskild omsorg kan barnets rörelsefrihet begränsas maximalt upp till 90 dygn.

I kommunförbundets kommunenkät om barnskyddet 2017 berättade upp till en tredjedel av socialarbetarna som svarade att de mycket ofta placerade barn i vård utom hemmet på grund av att barnet inte fick den psykiatriska vård som behövdes. Antalet vård dygn inom psykiatrisk institutionsvård för barn och ungdomar har minskat märkbart sedan år 2008 och de kortaste psykiatriska vårdperioderna inom institutionsvården år 2018 var just i åldersgruppen 13–17 år där barnskyddets akuta placeringar och omhändertaganden istället har ökat.

Svar på skriftligt spørgsmål SSS 138/2020 rd

Man blir alltså i praktiken tvungna att använda barnskyddets vård utom hemmet för att kompensera för barn- och ungdomspsykiatriska tjänster som saknas. Om barnen inte får den vård de behöver leder detta till problem inom vård utom hemmet och otaliga byten av platser för vård utom hemmet. Problemen har identifierats och förslag till ändring av lagstiftningen bereds för närvarande av en reformarbetsgrupp för krävande vård utom hemmet som social- och hälsovårdsministeriet har tillsatt. Arbetsgruppen lämnar sin slutrapport senast den 30 juni 2020. I arbetsgruppen deltar THL:s direktör för statens skolhem samt representanter för statliga och privata skolhem.

Barn och unga med allvarliga symtom och våldsamt beteende ger särskilda utmaningar för arrangemang av vård utom hemmet och kompetens inom vården. För att svara på dessa behov behövs kontinuerlig utveckling av arbetspraxis och -metoder samt utbildning och handledning av personal. Socialarbetaren som ansvarar för barnets angelägenheter ska ha tillräckligt med tid och resurser för att stödja, följa upp och övervaka såväl att vården utom hemmet verkställs i enlighet med barnets behov och med respekt för dess grundläggande rättigheter, som användningen av begränsningsåtgärder. Barnskyddets minimidimensionering för personal gör det lättare att lyckas med detta. Dessutom ska alla sjukvårdsdistrikt dygnet runt ha tillgång till tillräcklig barn- och ungdomspsykiatrisk vård.

Helsingfors 30.3.2020

Familje- och omsorgsminister Krista Kiuru